

Svensk författningssamling

Lag om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter

SFS 2021:579

Publicerad
den 18 juni 2021

Utfärdad den 17 juni 2021

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs² följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att skydda leverantörer av jordbruks- och livsmedelsprodukter mot vissa otillbörliga handelsmetoder.

2 § Lagen gäller vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter om köparen eller leverantören är etablerad i Sverige och köparen

1. har en årsomsättning som motsvarar mer än två miljoner euro, eller
2. är en myndighet som är etablerad i Europeiska unionen.

Lagen gäller inte om köparen är en konsument.

Ord och uttryck

3 § I denna lag betyder

1. *jordbruks- och livsmedelsprodukter*: produkter som förtecknas i bilaga I till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt samt produkter som inte förtecknas i den bilagan men som framställs för användning som livsmedel genom användning av produkter som förtecknas i den bilagan,

2. *köpare*: en fysisk eller juridisk person, en grupp av fysiska eller juridiska personer, eller en myndighet som köper jordbruks- och livsmedelsprodukter, och

3. *leverantör*: en fysisk eller juridisk person som säljer jordbruks- och livsmedelsprodukter.

4 § Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. en beslutande församling i en kommun eller en region, eller en motsvarande beslutande församling i en annan medlemsstat i Europeiska unionen,

2. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 1 kap. 18 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, och

3. en sammanslutning av

- a) en eller flera myndigheter eller beslutande församlingar, eller
- b) flera offentligt styrda organ.

¹ Prop. 2020/21:134, bet. 2020/21:MJU21, rskr. 2020/21:364.

² Jfr Europaparlamentets och rådets (EU) direktiv 2019/633 av den 17 april 2019 om otillbörliga handelsmetoder mellan företag i jordbruks- och livsmedelskedjan, i den ursprungliga lydelsen.

5 § Följande metoder som tillämpas av en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter är förbjudna:

1. att betala senare än 30 dagar efter den tidpunkt som anges i 6 eller 7 §,
2. att annullera en order med kortare varsel än 30 dagar, om inte något annat följer av föreskrifter som meddelats med stöd av 10 §,
3. att ensidigt genomdriva en ändring av villkoren i ett avtal i fråga om intervall, metod, plats, tid eller volym för en leverans, kvalitetskrav, betalning eller pris,
4. att ensidigt genomdriva en ändring av villkoren i ett avtal i fråga om de tjänster som anges i 12 § första stycket 3–5 eller andra stycket,
5. att kräva betalning av leverantören för sådant som inte är kopplat till leverantörens försäljning,
6. att begära att leverantören ska betala kostnaderna för försämring som sker eller förlust som uppkommer i köparens lokaler eller efter det att den köprättsliga risken har övergått till köparen, när sådan försämring eller förlust inte beror på leverantörens försumlighet eller fel,
7. att inte tillmötesgå leverantörens begäran att få en skriftlig bekräftelse av villkoren i ett avtal,
8. att vidta eller hota med att vidta kommersiella repressalier mot en leverantör som utövar sina avtalsenliga eller juridiska rättigheter, och
9. att kräva ersättning av leverantören för kostnaden för att hantera klagomål från kunder i samband med försäljningen av leverantörens jordbruks- och livsmedelsprodukter när det inte förekommit försumlighet eller fel från leverantörens sida.

Bestämmelser om obehöriga angrepp på företagshemligheter finns i lagen (2018:558) om företagshemligheter.

6 § För ett avtal som innebär att jordbruks- och livsmedelsprodukter ska levereras regelbundet börjar betalningsperioden om 30 dagar löpa från

1. dagen då leveransperioden löper ut, om leveranser har gjorts under den avtalade leveransperioden, eller
2. dagen då det belopp som ska betalas för leveransperioden fastställs, om den dagen infaller senare än den dag då leveransperioden löper ut.

Om det är köparen som fastställer det belopp som ska betalas tillämpas första stycket 1.

Vid tillämpningen av första stycket ska den avtalade leveransperioden anses omfatta högst 30 dagar.

7 § För ett avtal som inte innebär att jordbruks- och livsmedelsprodukter ska levereras regelbundet börjar betalningsperioden om 30 dagar löpa från

1. leveransdagen, eller
2. dagen då det belopp som ska betalas fastställs, om denna dag infaller senare än leveransdagen.

Om det är köparen som fastställer det belopp som ska betalas tillämpas första stycket 1.

8 § Förbudet i 5 § första stycket 1 gäller inte en köpare som har kommit överens med en leverantör om en värdefördelningsklausul i den mening som avses i artikel 172 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 av den 17 december 2013 om upprättande av en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter och om upphävande av rådets

9 § Förbudet i 5 § första stycket 1 gäller inte en betalning som görs

1. inom ramen för skolprogrammet i enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013,

2. av ett offentligt organ som tillhandahåller hälso- och sjukvård i den mening som avses i artikel 4.4 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU av den 16 februari 2011 om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner,

3. enligt ett avtal med en leverantör av druvor eller must för vinframställning, förutsatt att

a) de specifika betalningsvillkoren ingår i ett standardavtal som före den 1 januari 2019 har förklarats bindande av medlemsstaten i enlighet med artikel 164 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1308/2013 och att denna utvidgning av standardavtalet förnyas av medlemsstaten från och med den dagen utan några betydande förändringar av betalningsvillkoren som är till nackdel för leverantörer av druvor eller must, och

b) avtalet gäller i flera år.

10 § Regeringen får meddela föreskrifter om att en kortare period än vad som anges i 5 § första stycket 2 ska gälla i särskilda sektorer.

11 § Förbudet i 5 § första stycket 7 gäller inte om avtalet avser jordbruks- och livsmedelsprodukter som en medlem av en producentorganisation levererar till organisationen, om organisationens stadgar eller de regler och beslut som fastställs i eller följer av stadgarna innehåller bestämmelser med liknande effekt på villkoren i avtalet.

12 § Följande metoder som tillämpas av en köpare av jordbruks- och livsmedelsprodukter är förbjudna, om köparen och leverantören inte klart och tydligt har avtalat om dem i förväg:

1. att returnera osålda jordbruks- och livsmedelsprodukter till leverantören utan att betala för dem,

2. att returnera osålda jordbruks- och livsmedelsprodukter utan att betala för bortskaffandet av dem,

3. att kräva betalning som ett villkor för att leverantörens jordbruks- och livsmedelsprodukter ska lagras, skyltas med eller listas, eller för att tillhandahålla sådana produkter på marknaden,

4. att kräva att leverantören ska betala för köparens marknadsföring av jordbruks- och livsmedelsprodukter, och

5. att kräva att leverantören ska betala personalkostnader för att inreda lokaler som används vid försäljning av leverantörens jordbruks- och livsmedelsprodukter.

En handelsmetod som innebär att leverantören ska bära hela eller en del av kostnaden för rabatter på jordbruks- och livsmedelsprodukter som köparen säljer som en del av en marknadsföringskampanj är förbjuden

1. om köparen och leverantören inte klart och tydligt har avtalat om den i förväg, och

2. om köparen inte innan kampanjen inleds anger under vilken tidsperiod som åtgärderna ska genomföras och den förväntade mängd produkter som kommer att beställas.

13 § Om en metod som avses i 12 § första stycket 3–5 eller andra stycket är tillåten och tillämpas i ett visst fall ska köparen på leverantörens begäran lämna en skriftlig beräkning av betalningen per enhet eller av den sammanlagda betalningen. Om en metod som avses i 12 § första stycket 3–5 är tillåten ska köparen också på leverantörens begäran lämna en skriftlig kostnadsberäkning och underlaget för denna beräkning.

Tillsyn

14 § Den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) utövar tillsyn över att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs.

15 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn får myndigheten förelägga

1. en köpare, leverantör eller någon annan att tillhandahålla uppgifter, handlingar eller annat, och

2. den som förväntas kunna lämna upplysningar i saken att inställa sig till förhör på tid och plats som myndigheten beslutar.

Tillsynsmyndigheten får besluta att ett föreläggande enligt första stycket ska gälla omedelbart.

16 § Den som ett föreläggande enligt 15 § första stycket 1 riktas mot är inte skyldig att tillhandahålla en skriftlig handling

1. vars innehåll kan antas vara sådant att en advokat eller en advokats biträde inte får höras som vittne om innehållet, och

2. som innehas av advokaten eller biträdet eller av den som tystnadsplikten gäller till förmån för.

17 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva tillsyn har myndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där köparen bedriver verksamhet, dock inte bostäder.

18 § Tillsynsmyndigheten får begära handräckning av Kronofogdemyndigheten för att genomföra en sådan åtgärd som anges i 17 §. Vid handräckning gäller bestämmelserna i utökningsbalken om verkställighet av förpliktelser som inte avser betalningsskyldighet, avhysning eller avlägsnande. Kronofogdemyndigheten ska dock inte underrätta den som åtgärden ska genomföras hos innan verkställighet sker.

Åtgärder mot otillbörliga handelsmetoder

Förelägganden

19 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en köpare att upphöra med

1. att tillämpa en sådan handelsmetod som är förbjuden enligt 5 § första stycket eller 12 §, och

2. att obehörigen angripa leverantörens företagshemligheter enligt lagen (2018:558) om företagshemligheter.

Tillsynsmyndigheten får även förelägga en köpare att lämna en sådan skriftlig beräkning som avses i 13 §.

Ett föreläggande enligt första stycket gäller omedelbart, om något annat inte beslutas.

20 § Tillsynsmyndigheten får besluta att en köpare som har tillämpat en sådan handelsmetod som är förbjuden enligt 5 § första stycket eller 12 § ska betala en sanktionsavgift. En sanktionsavgift får även beslutas om en köpare obehörigen har angripit leverantörens företagshemligheter enligt lagen (2018:558) om företagshemligheter.

En sanktionsavgift ska inte beslutas i ringa fall.

Sanktionsavgiften ska tillfalla staten.

21 § En sanktionsavgift får inte beslutas för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande vid vite enligt denna lag om överträdelsen ligger till grund för en ansökan om utdömande av vitet.

22 § Sanktionsavgiften får inte överstiga en procent av omsättningen föregående räkenskapsår för den som beslutet riktas mot.

När sanktionsavgiftens storlek fastställs ska särskild hänsyn tas till överträdelsens art, varaktighet och omfattning. Hänsyn ska också tas till om den som beslutet riktar sig mot tidigare har överträtt förbudet och vilka förut sättningar som finns för att betala avgiften.

23 § Ett beslut om sanktionsavgift enligt 20 § ska meddelas inom fem år från det att överträdelsen upphörde.

24 § En sanktionsavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att beslutet om att ta ut avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i beslutet.

Om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning av statliga fordringar finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Verkställighet får ske enligt utsökningsbalkens bestämmelser.

25 § Sanktionsavgiften faller bort till den del beslutet om avgift inte har verkställts inom fem år från det att beslutet fick laga kraft.

Vite

26 § Ett föreläggande enligt 15 eller 19 § får förenas med vite.

Överklagande

27 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 november 2021.

På regeringens vägnar

STEFAN LÖFVEN

JENNY NILSSON
(Näringsdepartementet)